

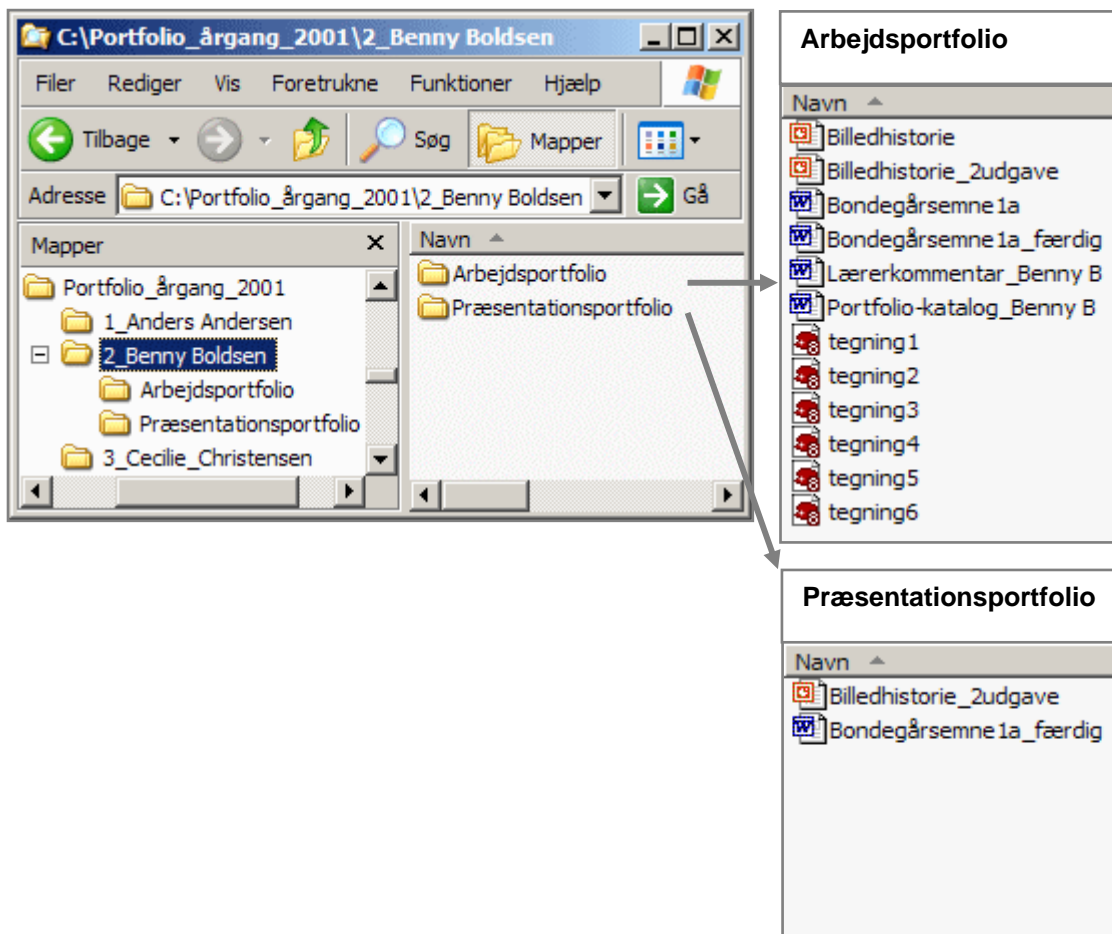
Portfolio

En portfolio er en samling elevprodukter, som elev og lærer har udvalgt i fællesskab med henblik på at beskrive og dokumentere elevens arbejdsproces. Da portfolioen er et meget personligt udtryk for progression i kompetencer, vil evalueringen af den ofte tage udgangspunkt i individuelle målbeskrivelser, som eleven er med til at formulere.

I den traditionelle portfolio har elevens arbejder (tekster, plancher, tegninger, genstande) været gemt i en mappe eller kasse, men med den digitale teknologi er det muligt at samle en stor del af elevprodukterne i form af digitale filer på skolens server. Selv om dette ikke er uden praktiske problemer, løses en del af de kendte vanskeligheder ved den konkrete, fysiske opbevaring af elevprodukter, fx bortkomst og beskadigelse.

En digital portfolio gør det lettere for elever og lærere at få adgang til materialet. Hvis forældrene har adgang til denne del af skolens intranet, kan portfolioen medvirke til at give forældrene en mere præcis indsigt i, hvor langt deres barn er nået.

En elevmappe på fællesdrevet med alle elevens filer er ikke i sig selv en digital portfolio, idet portfolioen forudsætter en bevidst refleksion over, hvad der skal være med, og hvad der ikke hører til. I den del af portfolioen, der stilles til rådighed for andre, præsenteres de eksempler på produkter, som lærer og elev er blevet enige om at vise frem.

Portfolioen kan også have en personlig del, hvor arbejdsprocessen afspejles. Her opbevares fx elevens overvejelser over personlige målsætninger og arbejdsprocesser sammen med eksempler på respons fra lærere – og måske også fra elever. Respons, refleksioner og beskrivelser af portfolioens indhold kan registreres i et tekstdokument – et portfolio-katalog – der fungerer som elevens arbejdsredskab under processen.

Den bevidste refleksion spiller en central rolle i arbejdet med portfolio. Derfor giver denne evalueringsform mulighed for at vurdere elevens it- og mediekompetencer bredt og procesorienteret. I kraft af udvælgelses- og responsarbejdet lægges der op til en bevidst involvering af eleven i sin egen læreproces.

Der er både fordele og ulemper ved at anvende digital portfolio som grundlag for vurderingen af elevens it- og mediekompetencer. Ulemperne er nok mest af praktisk og organisatorisk art, ligesom metoden kan være tidskrævende og dermed vanskelig at indpasse i en skoledag, der i forvejen er presset. I kraft af sin autenticitet vil en portfolio imidlertid være et godt udgangspunkt for at vurdere den enkelte elevs it- og mediekompetence på et givet tidspunkt. Portfolio-metoden gør det samtidig muligt at vurdere progressionen i elevens kompetence.

Hvis den digitale portfolio udelukkende består af produkter, er denne evalueringsform egnet til at afdække kompetencer med hensyn til betjening og forståelse. Hvis den yderligere indeholder elevens overvejelser i forhold til egen udvikling og brug af it og medier, kan denne evalueringsform også anvendes til at afdække elevens evne til refleksion over sin it- og mediekompetence.

Portfolio - eksempel

Midt i skoleåret besluttede 4. klasses lærerteam, at der skulle arbejdes med digital portfolio i det følgende år – og måske endnu længere, hvis det viste sig at være en god idé. Elevernes it- og mediekompetence skulle første gang vurderes kort før sommerferien.

I samarbejde med skolens it-vejleder blev der udarbejdet en plan for dette arbejde. Planen indeholdt aftaler om, hvor på skolens netværk, elevernes produktioner skulle placeres. Af hensyn til elevernes forståelse af, at det ikke blot var en fortsættelse af de sædvanlige elevmapper på K-drevet, var det nødvendigt, at portfolioerne lå et særligt sted. Herved undgik man også de problemer, der undertiden opstod, når elever fra andre klasser kom til at slette eller flytte mapper eller filer.

Aftalen omfattede også beslutninger om, hvor ofte der skulle tages backup af elevernes portfolio, og hvordan præsentations-portfolioerne skulle publiceres på skolens intranet; it-vejlederen tilbød at lave en skabelon til en hjemmeside, som lærerne og eleverne blot kunne udfylde med det relevante materiale.

Efter jul introducerede lærerne den nye arbejdsform. Det sværeste var at få eleverne til at forstå forskellen på deres sædvanlige elevmapper og de nye mapper til den digitale portfolio; hvornår skulle de gemme i de gamle mapper, og hvornår i de nye? Aftalen blev, at eleverne benyttede de gamle mapper til at gemme det daglige arbejde i. Med jævne mellemrum blev der så afsat tid til, at eleverne kunne gennemse deres mapper og kopiere de ting over, som skulle høre til portfolioen. Samtidig skulle de skrive om deres produkter i deres portfolio-katalog.

Denne arbejdsform fungerede fint ved det første forløb, hvor eleverne hver især skulle fremstille en præsentation af sig selv, deres hjem og deres interesser. På et teammøde så lærerne de enkelte elevers portfolio og deres portfolio-katalog igennem. To elevers portfolio-mapper var helt tomme, og disse elever snakkede en af lærerne med bagefter.

Et efterfølgende undervisningsforløb med it- og medieintegration drejede sig om kroppen. Dette forløb var tilrettelagt som et tværfagligt samarbejde mellem dansk, matematik og idræt. Her skulle eleverne bl.a. opbygge regneark med resultater fra løb, spring og kast. Hver gruppe fokuserede på et delemne, fx "kroppens hastigheder".

Da arbejdet var organiseret som gruppearbejde, opstod der snart et problem: Hvad skulle den enkelte elev nu have med i sin portfolio, når tingene var produceret af gruppen i fællesskab? I en klassesamtale nåede man frem til, at den enkelte elev selv skulle vurdere, hvilke dele af gruppens fælles produktioner, eleven følte størst ejerskab til og som derfor skulle kopieres til denne elevs portfolio. I portfolio-kataloget skulle eleven redegøre for sin andel af produktet.

Lærerteamet havde tidligere aftalt, hvornår de første gang skulle snakke med eleverne om deres portfolio. Lærerteamet fordelte eleverne imellem sig og brugte resten af teammødet til at gennemse elevernes portfolio og deres portfolio-katalog. De følgende dage fik lærerne snakket med de enkelte elever, og resultatet af samtalen blev indført i kataloget. Omkring halvdelen af eleverne havde været i stand til at nedskrive deres overvejelser om de ting, der lå i portfolio-mappen. Lærerne besluttede, at en del af eleverne skulle have mere støtte til denne proces – herunder mere tid til at få skrevet i kataloget.

Men alle eleverne var glade for deres portfolio. Flere af dem spurgte, om de kunne få den med hjem på en cd, så de kunne vise deres produkter til forældre og familie.

Under sommerferiefrokosten huskede lærerne heldigvis at minde it-vejlederen om den aftale, de tidligere havde indgået om backup og overføring af den digitale portfolio fra skoleår til skoleår. "Det var godt du sagde det – jeg havde tænkt mig at rydde op på hele netværket i næste uge!", var it-vejlederens spontane reaktion.

I det følgende skoleår arbejdede lærerne og klassen videre med den digitale portfolio. På et teammøde ved juletid blev lærerne enige om, at det havde været en rigtig god arbejdsform, og at de havde fået et godt indblik i de enkelte elevers it- og mediekompetence. På den anden side måtte de også erkende, at den digitale portfolio havde taget meget tid i det daglige arbejde.

Portfolio

Før du begynder at bruge portfolio – check om...	
– tidsrammen passer til denne evalueringsform	☐
– portfolio'en skal være en intern proces-portfolio eller en udadvendt præsentations-portfolio – eller begge dele	☐
– der skal aftales fælles eller individuelle kompetencemål	☐
– det er aftalt, hvordan elevernes produkter kan gemmes på skolens netværk	☐
– der er indgået aftaler om sikkerhedskopiering og overføring af materialet mellem skoleår	☐

Arbejdet med portfolio – check om...	
– det er aftalt, hvad elevernes portfolio skal indeholde	☐
– eleverne er klar over, hvilke krav der stilles til produkterne og til refleksion i portfolio-kataloget	☐
– der bliver afsat tid til, at eleverne kan forholde sig til indholdet af deres portfolio	☐
– du har en plan for, hvornår du skal snakke med de enkelte elever om deres portfolio	☐
– der er afsat tid til gennemgang af portfolio'en med eleverne	☐
– du har planlagt, hvad resten af klassen skal lave, mens du gennemgår portfolio'er med eleverne	☐
– du får aftalt med eleverne, hvad der skal overføres fra proces-portfolio til præsentations-portfolio	☐
– du har klarhed over, hvordan præsentations-portfolio'erne kan publiceres, så fx forældrene har adgang til dem	☐

Evaluering af portfolio – check om...	
– eleverne har forstået deres kompetencemål for forløbet	☐
– eleverne når de fælles eller individuelle kompetencemål	☐
– eleverne har udviklet it- og mediekompetence, der svarer til kravene i Junior PC-kørekortet	☐
– refleksionerne i portfolio-kataloget viser, at eleverne er i stand til at forholde sig til deres kompetence	☐
– eleverne forstod evalueringen og var enige i konklusionen	☐
– du ville ændre noget, hvis du en anden gang skulle bruge denne evalueringsform	☐